

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VII. Sextum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

anni: qui nisi monitus fuisset, cum qua deinceps gente victurus esset Abrahamus, obscuram tantum & intricatam rerum habuisset notitiam.

Quintum ar-
gumentum.
Gen. 22. 14.

VI. Nascitur quintum argumentum ex vicesimo secundo capite Geneseos, ubi mons Moria appellatur *רַר יְהוָה יִרְאֶה*, *Mons Dominus videbit*; quo nomine tum primum vocari ceptum esse volunt, quando ædificationi Templi destinatus est: quod nonnisi post Mosem contigit. Unde sequitur librum hunc Mose recentiorem esse. At enim si quis negaverit tum primum appellatum montem *Dominus videbit*, cum extructioni Templi dicatus est, ruet Argutatoris nostri ratiocinatio. Et merito sane id negabitur: quid enim clarius his verbis: *Appellavitque Abraham nomen loci illius, Dominus videt*. Scio Hieronymum in Traditionibus Ebraicis, ex Ebraeorum doctrina, non ex sua, scribere montem Moriam exponi *Illuminantem & Lucentem*, &, ut vertit Aquila Judæus, *αὐτοφάνης*, quia cum eum esse putent, in quo Templum extractum est, ibi putant esse Dabir, hoc est, oraculum Dei & Legem & Spiritum sanctum.

Gen. 22. 14.

Verum id sibi vult Hieronymus, Ebraeos cum Moriam interpretantur *Illuminantem*, ejusmodi interpretatione alludere ad rem nomine illo longe recentiorem, ædificationem nempe Templi, atque hanc esse causam, non nominis, sed interpretationis nominis. Caterum Hieronymus ipse & Symmachus eandem esse censent originem nominis *מְרִיָּה* & nominis *יְהוָה יִרְאֶה*, *Dominus videbit*, nempe *יִרְאֶה*, vidit: vertit enim Hieronymus, *ארע הַמְרִיָּה*, *terram visionis*; Symmachus, *τῆς ὀμῆστας*, à viso nempe Angelo & Hirco; at *Dominus videbit*, à responsione Abrahami ad filium: *Deus providebit sibi victimam holocausti, fili mi*. Quanquam non ignoro alias afferri nominis Moria interpretationes à Rabbiniis: sed hæc nihil ad rem. Ex hac porro voce *יִרְאֶה*, videbit, & altera *Salem*, nomen habuit Jerusalem: Salem enim Melchisede-

Gen. 22. 2.

Gen. 22. 8.

ci regiam, ipsam esse Jerusalem pluribus probare possem.

Sextum ar-
gumentum.
Deut. 3. 10, 11.

VII. Ex tertio denique Deuteronomii capite sextum constat argumentum Aben Ezra: illic enim de Ogo Basanitarum rege differens Historicus hæc scribit: *Solus quippe Og rex Basan resisterat de stirpe gigantum. Mostratur lectus ejus ferreus, qui est in Rabbath filiorum Ammon, novem cubitos habens longitudinis, & quatuor latitudinis, ad mensuram cubiti virilis manus*. Auctor Systematis Præadamitici, eumque affectatus Auctor Tractatus Theologico-Politici, his contendunt indicari novitatem Scriptoris Pentateuchi: nam, inquiunt, si eum scripsisset Moses, quorsum Ogi proceritatem ex lecti ferrei magnitudine probasset Israëlitis, qui Ogum ipsum pugnantem, & casum deinde, ac humi jacentem conspexerant? Unde factum, ut lectus ille non in Basanide terra videretur, sed in urbe Ammonitarum Rabbatha, nisi ex temporum longitudine, quæ omnia mutare consuevit? Responso est in promptu, etsi Israëlitarum magna pars Ogum ipsum vel vivum, vel casum spectaverit, complures tamen ex ingenti eorum numero spectaculo huic non interfuisse; pueros, senes, feminas, ægrotos, absentes. Sciendum præterea non suæ solum ætatis Ebraeis, sed futuris etiam legem posuisse Mosem, & historiam scripsisse. Hos ergo ut de portentosa Gigantis illius mole faceret certiores, quæ creditu difficilis erat, lectum ejus prostare ait Rabbatha, & suis dictis fidem facere. Quod autem diuturnitatis argumentum esse putant, lecti hujus transvectionem ex Basanitica regione in urbem Ammonitarum Rabbatham, id Lectorum æquitati judicandum relinquo. Quasi non adversus Israëlitas præliaturus Og, & eventum reformidans, domesticum instrumentum & pretiosam suppellectilem in tuto collocare potuerit apud Ammonitas, quos sciebat Israëlitarum armis fore tactos: quasi Basanitidis regionis sectionem pro jure suo vendere non potuerit victor Moses, atque ita lectus ille ferreus ad Ammonitas pervenire.

Syst. Præad.
libr. 4. cap. 1.
Tract. Theol.
cap. 8.

Thucyd. libr. 3.

Lamprid. He-
log. cap. 20.
Virg. Æn. 11.

Porro, ut id obiter moneam, non unum hoc extat testimonium apud Veteres, quo lectos ferreos in usu ipsis fuisse cognoscitur. Narrat Thucydides Thebanos excisis Plataeis, ex ære ac ferro illic repertis lectos fabricasse, quos Junoni dedicaverunt. Elagabalum quoque solido argento factos habuisse lectos & tricliniarios & cubiculares perhibet Lampridius. In aureo lecto tricliniari accubuisse Didonem videtur significare Virgilius, cum ait:

Auleis jam se regina superbis

Autæa composuit sponda.

Plin. libr. 33.
cap. 21.

Plutarch. Lu-
cull.

Plat. Pomp.

Argentæa trichina Punica & Deliaea Plinio memorantur. Quem morem, ut credere par est, ex Syria, in qua sita erat Basanitis regio, Elagabalus, & Dido, & Pœni attulerant. Est apud Plutarchum, Lucullum post debellatos Orientis reges Mithridatem & Tigranem, lectos aureos in triumpho inter manubias traduxisse. Scribit idem Iberum regem, lectum, mensam, & thronum, omnia aurea, ad Pompeium dono misisse. Quamquam & hunc morem multo ante Romani habuerunt. Carvilius Pollio eques Romanus primus inter suos argentum tricliniis addidisse traditur. Lectos quo-

que aureos fecit. Auctor Plinius. Aureo etiam lecto cubiculari Cæsarem in Bithynia fuisse exceptum notat Suetonius. Mentio fit & apud Scævola, libro tertio Respon-
 forum, grabati argento inaurato tecti. *Κλίνας* denique ἀργυρέας Veteres memoraf-
 se reperias. Quod idcirco refero, ut Interpretibus nonnullis reconditum aliquod
 mysterium hic apud Mosem anxie scrutantibus gratificer.

Plin. l. 33. c. 11.
 Sueton. in Jul.
 cap. 49.
 L. 20. v. 8. D.
 De instruct. vel
 instrum. leg.

VIII. Sex illis argumentis ex Aben Ezra sumtis sua subnectit Disputator Theologo-
 Politicus, quorum primum ab Auctore Systematis Præadamitici jam ante usurpatum
 arcessit ex his ejusdem capituli Deuteronomii verbis: *Jabir filius Manasse possedit omnem*
regionem Argob, usque ad terminos Gessuri & Machati, vocavitque ex nomine suo Basan,
Havoth Jair, id est villas Jair, usque in presentem diem. Ex quibus postremis verbis con-
 cludit Disputator, longo post Mosi mortem tempore hæc esse scripta. Nos vero fate-
 mur Scripturæ sacræ reparatorem Efdram, sicubi se darent obscuriores aut difficiliore
 loci, huc & illuc de suo nonnulla in Libros sanctos explicationis causâ infarsisse. Præ-
 terea cum tot descriptionibus propagati sint Codices sacri, ut nullius unquam libri tot
 extiterint exemplaria, quid mirum si quod alias sæpe evenit, factum hic quoque sit,
 & adtexta ad oram à viris piis & doctis notæ in ipsum forte contextum irreperint?
 Hujusmodi locum hunc esse utique non negamus.

Septimum
 argumentum.
 Tract. Theol.
 cap. 8.
 Syst. Theol.
 libr. 4. cap. 14.
 Deut. 3. 14.

IX. Quoniam Auctor Pentateuchi de Mose ita loquitur, quasi alia persona sit,
 eumque variis præterea ornat elogiis, & ipsius prædicat laudes, ac vitia carpit, con-
 tra vero in Deuteronomio, ubi Legem ad populum recitans inducitur Moses, & ge-
 sta sua narrans de se ipse ex propria loquitur persona & *αὐτοπροσώπως*; tum dein-
 de post hanc narrationem alia denuo succedit persona, quæ reliqua Mosi acta ad
 ejus usque obitum persequitur; hinc octavum exurgit argumentum. Cui sic occurritur,
 supposititiam quoque dicendam *Κόρυ ἀνάστασιν*, supposititios Cæsaris Commen-
 tarios, & Josephi libros De bello Judaico, & ipsum Matthæi Evangelium, (uti hac
 ipsa ratione deceptus asseverabat Faustus Manichæus) in quibus Xenophontis, &
 Cæsaris, & Josephi, & Matthæi mentio fit, tanquam diversarum ab iis persona-
 rum: quod cum futile sit, futile illud quod adversus Mosaicum Pentateuchum ob-
 jicitur. *Moris Scripturæ sacræ est*, inquit Gregorius Magnus, *ut ipsi qui scribant, sic de*
se in illa quasi de aliis loquantur. Hinc est enim quod Moyses ait, Erat Moyses vir mitissi-
mus super omnes homines, qui morabantur in terra. Hinc Johannes dicit, Discipulus ille
quem diligebat Jesus. Hinc Lucas ait, quod ambularent duo ex discipulis in via, Cleophas,
& alius. Deinde: Scriptores igitur sacri eloquii, qui impulsu sancti Spiritus agitantur, sic
de se in illo testimonium, quasi de aliis proferunt. Minime porro mirandum est, Mosem
 alias ubique de se tanquam ex diversa persona, & *εἰς ἑαυτοῦ πρόσωπον* locutum, propriam
 induere personam, dum ad Israëlitas verba facit in Deuteronomio: hic enim loqui-
 tur, illic scribit; atqui scribenti alienam quidem assumere personam licet, loquenti
 non licet, & ridiculum sane foret. Quod si virtutes suas jactare alicubi visus est,
 minime id quidem arroganter fecit, sed pro suo candore, quo fit ut errata ipse sua
 alias etiam ingenuè agnoscat. Sic Josephus Historicus sua sæpe merita decantat,
 Judæorum omnium prudentissimum esse se quandoque significat, cum & errores suos
 alias fateatur: nec idcirco tamen ab eo libros ipsius abjudices.

Octavum ar-
 gumentum.
 Augustin. adv.
 Faust. lib. 17.
 cap. 1.
 Gregor. Magn.
 Pref. in Job.
 cap. 1.

X. Quod ad interitus Mosi, sepulturæ, & Ebraeorum luctus narrationem perti-
 net, & reliquorum quæ ad calcem Deuteronomii adtexta sunt, unde nonum colli-
 gitur argumentum, pervulgata est omnium confessio, id vel à Josua, vel à Synago-
 ga Magna, vel ab Efdra denique fuisse adjectum. Nam post solutam Captivitatem
 Babylonicam, & reversos in patriam Israëlitas, Efdra studio recognitos fuisse Libros
 sacros suo loco demonstrabimus. Minime vero probabilis videtur Josephi sententia,
 qui Mosem ipsum suam in literas mortem retulisse vult *ὡς ἐβλήθη*, ne se propter
 virtutem à Deo raptum post obitum Israëlita opinarentur. A qua sententia non
 multum diversus abit Maimonides.

Joseph. de bell.
 Jud. libr. 3. cap.
 14. & 24. & De
 vita sua, sæpe.
 Nonum ar-
 gumentum.
 Joseph. Antiq.
 libr. 4. cap. ult.
 Maim. in tract.
 De precib. &
 ben. Sac. c. 11.

XI. Et limbo vero in contextum intrusa videtur vox *Dan*, hoc Geneleos loco,
 ubi dicitur Abraham hostes Loti persecutus esse usque *Dan*. Constat enim ex decimo
 octavo libri Judicum capite, longe post Abrahamum, & Mosem etiam, *Dan* appella-
 tam urbem hanc, quæ prius *Lais* dicebatur. Vel ipse fortasse Efdras, dum Libros
 sacros recognoscere, vocabulum *Lais* sua ætate propter vetustatem & desuetudinem
 ignotum, trita & usitata voce mutavit. Etsi hac exceptione propositum argumentum
 satis refellitur, suspensionem tamen meam Lectorem non celabo. Ex duobus fontibus
 & rivulis *Jor* & *Dan*, Jordanis flumen & nomen coaluisse opinio est Hieronymi, &
 Philostorgii, apud Johannem Antiochensem *ὄρι ἀραϊοδολίας*. Id si sit, certe ante-
 quam urbi *Lais* nomen *Dan* indidissent *Danita*, alter fontium Jordanis *Dan* nomen
 habuit: nam Jordanis nomen *Dane* urbe vetustius est. Hunc ergo fortasse *Dan flu-*

Decimū ar-
 gumentum.
 Gen. 14. 14.
 Jud. 18. 19.
 Job. Antioch.
 apud Salm. in
 Solim.